బొమ్మలు

శ్రీ ఇచ్ఛాపురపు జగన్నాధరావు

గదిలో కూర్చుని రేడియో వింటూంటే శ్రీపతి వచ్చాడు..."ఏం బాబాయ్ అంత శ్రద్ధగా వింటున్నారివేళ?" అంటూ.

"ఏముంది ? పాట బాగుందని. కూర్చో" అన్నాను.

వాడింకా చిన్నవాడు—ఈ పాటలు వయసు ముదిరిన మా మనస్సులని పెట్టేబాధలు వాడికేమిటి తెలుస్తాయి? ఒక్కసారి చంద్రలోకానికి ప్రయాణం చెయ్యవచ్చు; కాస్మోస్‌ని వెంట తరమొచ్చు; ఈ మహాశాస్త్రవిజ్ఞానంతో ఏమైనా చెయ్యొచ్చు... కాని, ఒక్క గంటైనా కాలంలో వెనక్కి ప్రయాణించలేము. భౌతికంగా, ఇలాంటిపాటలూ, ఇతర జ్ఞాపకచిహ్నాలూమాత్రం మిగిలి, ఒక్కొకసారి మనస్సుని కొన్ని సంవత్సరాలు వెనక్కి తీసుకుని వెళ్తాయి. కొద్దిక్షణాలు ఈ విశాలమైన ప్రపంచాన్నీ, దానిలో తన నిస్సహాయతనీ గుర్తించుకుని మనస్సు ఏడుస్తుంది...గతించినది గతించిపోయిందని తెలుసుకుని దీనంగా విలపిస్తుంది. అందుకే మాధుర్యం ఒలికించే సుఖపూరితస్మృతులకన్న దుఃఖస్మృతులే ఎక్కువ ఉపకారులు. ఆ క్షణంలో అవి ఏడిపించినా, కొంచెం దూరమయ్యాక, వాటికి దూరంగా ఉండడం సంతోషం కలిగిస్తుంది. మధురక్షణాలు దూరం అయినకొద్దీ ఏడిపిస్తాయ్. దీపావళిలాగ అవి సంవత్సరానికో దశాబ్దానికో ఓసారయినా రావు... వాడింకా కుర్రవాడు. ఏం తెల్సునివన్నీ?

వాడు మాట్లాడకుండా కుర్చీలో కూర్చుని పాటలు వింటున్నాడు. నేను నా ఆలోచనలలో సాగుతూంటే సంగీతం ఆగిపోయింది... రేడియో గొంతునొక్కి, "ఏం ఇట్లా వచ్చావ్?" అని అడిగాను.

"చిన్న విషయంలో నీసలహా అవసరంవచ్చింది బాబాయ్"

పాపం! ఎంత గౌరవం ఇస్తాడు నాకు! ఎవరి దృక్పథాన్నిబట్టి వారు గత చరిత్రతో సంబంధం లేకుండా మనుష్యులు ఒకణ్ని గౌరవిస్తారు. వీడూ నన్నంతే.

"చెప్పు" అన్నాను.

"నేను పెళ్లిచేసుకోవాల్ట బాబాయ్!"

వాడు చెప్పడానికి భయపడలేదు — సిగ్గపడ్డాడు. పెళ్ళంటే ఉద్యానవనాలలో నడవడం అనీ, మేఘాలలో తేలిపోవడం అనీ వీళ్ల ఉద్దేశం... ప్రతీయువకుడూ అట్లానే అనుకుంటాడు. కాని ఒక్కసారి తెర తొలగించి వాస్తవికతకి కళ్లు తెరిచాక అందులో నిజాలు తెల్సుకుని...

"అట్లాగా? మరేం!" అన్నాను.

వాడు నవ్వాడు..."అది కాదు. మీ సలహా కావాలి" అన్నాడు.

"పెళ్ళి నీఇష్టమోయ్. అయినా, నువ్వు పెళ్ళి చేసుకుని సుఖపడాలనే నా ఉద్దేశమూను"

"అది సరేలెండి. నాన్నగారేమో రెండు ఫోటోలుమాత్రం ఇచ్చి నన్నేదో ఒకదాన్ని ఎంచుకోమన్నారు"

"ఉత్తమం. వ్యక్తిగతంగావెళ్ళి పిల్లని పరీక్షించడం అంటే మహా ఘోరం అనుకో. ఆయన మాటప్రకారం ఏదో ఒకటి నిర్ణయించు"

బహుశా వన్నడగని సలహా ఇచ్చాను.

"అదంతా సరే బాబాయ్. కాని, ఆ రెండు ఫోటోల్లోనూ నేను ఏ ఒకటీ ఎంచుకోలేకుండా ఉన్నాను"

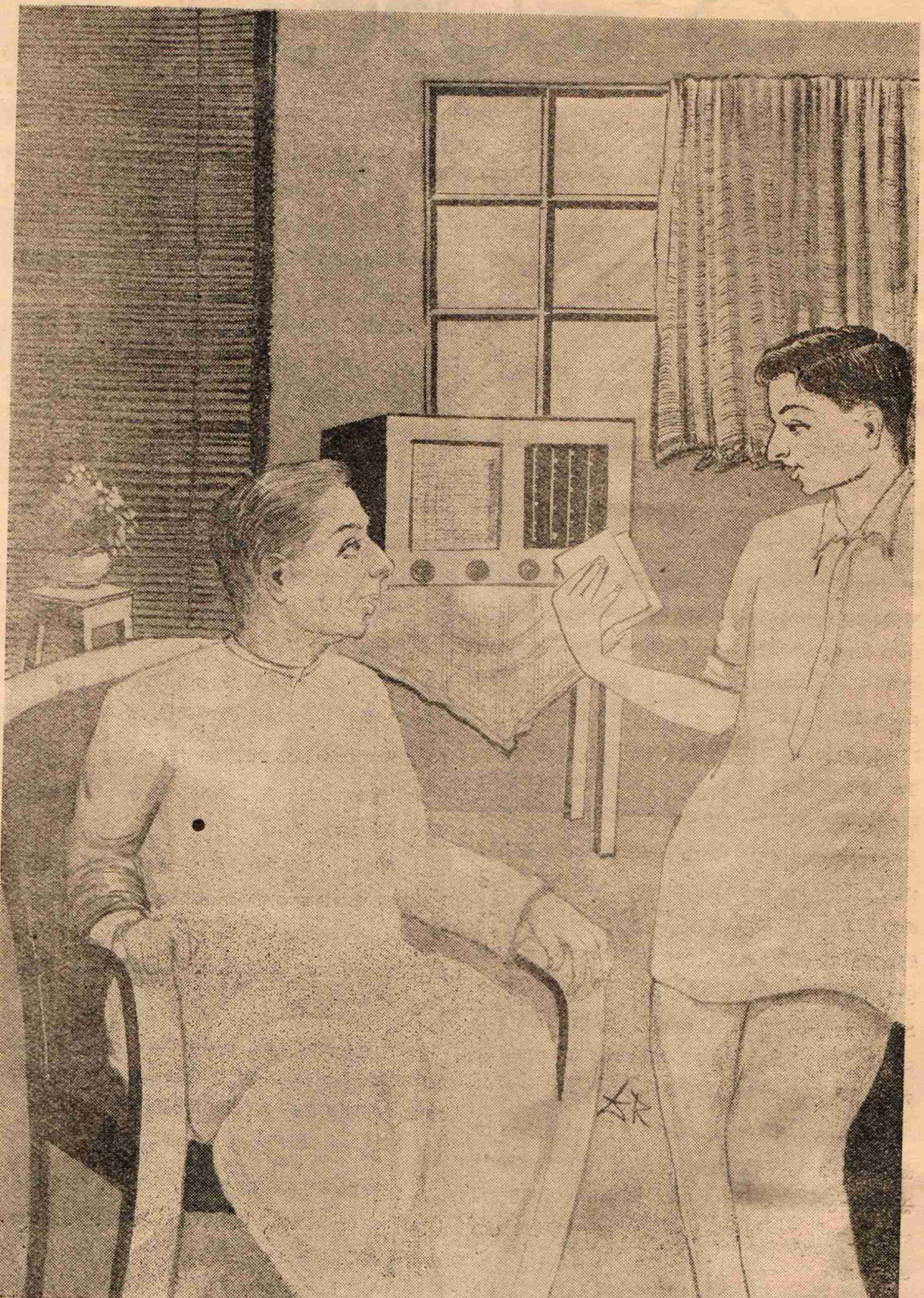

నవ్వుకున్నాను. వాడి తరువాతమాటలు నాకు తెల్సుగా! అందులో ఏది బాగుందని ; అడుగుతాడు. సౌందర్యం ఎవరికళ్ళకి వారి కోలాగ ఉంటుంది. వీడు పాపం నాకళ్ళు నమ్ముతాడు!

వాడు జేబులోంచి రెండు ఫోటోలు తీసి అప్పుడే నా టేబిల్ మీద పడేశాడు. ఈ పని నాకేమీ ఇష్టంలేదు. కాని వాడిని బాధించడం నాకు మరీ ఇష్టంలేదు.

"రెండూ బాగున్నై" అన్నాను.

"అందుకే కష్టం అంతా"—వాడు తేలి పోయాడు.

నిజంగా ఇద్దరు అమ్మాయిలూ చక్కగానే ఉన్నారు. అయితే ఒక అమ్మాయికళ్ళల్లో తాను సౌందర్యవతి ననేభావం ప్రస్ఫుటంగా కనిపిస్తూన్నది. భార్య రూపవతి అయినంతమాత్రాన ప్రమాదంలేదు. కాని ఆ సంగతి ఆమెకి తెలిస్తేనే ప్రమాదమంతా.

"నీఉద్దేశం చెప్పు" అన్నాను.

"మీమీద నేను పూచీపెట్టాను" అన్నాడు శ్రీపతి.

"చాలా కష్టమైన పూచీ.... నేనూ సౌందర్యాలపై తీర్పు చెప్పే వయస్సు దాటిపోయాను..." అన్నాను.

"అందుకే బాబాయ్ మిమ్మల్నడగటం... సముద్రంలో మునిగిపోతూన్నవాడికి దానిసౌందర్యం ఏం తెలుస్తుంది?"

వాడట్లా నే మాట్లాడతాడు. అందుకే నాకెంతో అభిమానం వాడంటే...పూచీ పూర్తిగా మీదని పడింది.

నా పరిశీలన తప్పేమోనని మళ్ళీ పరీక్షించి ఆ ఫోటోలలో ఒకదాన్ని వాడిముందుకు త్రోశాను. వాడు చిరునవ్వు నవ్వాడు.

మరికొద్దిరోజులకి వాడిపెళ్ళి అయిపోయింది. వాడిభార్యని పరిచయం చేశాడు—పార్వతి. ఆమెన్ని చూశాక అనుకున్నాను......తప్పక వీడు సుఖిస్తాడని.

ఇదంతా మూడేళ్ళక్రిందట.

*   *   *

తరవాత ఎన్నో సంఘటనలు జరిగాయ్. నాకు ఊరినించి, వాడిపెళ్ళి అయిన మరో నెలకే, బదిలీ అయింది. వాడు ఉద్యోగంకోసం ఉత్తరదేశానికి వెళ్ళిపోయాడు. తరచు ఉత్తరాలుమాత్రం వ్రాసేవాడు.

ఎందుకో ఒక్కసారి జీవితంమీద నాకు విరక్తి కలిగింది. బహుశా రోజూ పదిగంటలు పనిచేయించే ఆఫీస్‌పని మెదడుని పాడుచేసి ఉంటుంది. మూడు నెలలు సెలవుపెట్టి చింతపల్లి బయలుదేరాను. ఆ ఏజన్సీ ఊరులో, ఏకాంతంగా ప్రశాంతంగా గడుపుదామని.

అక్కడ చిన్న గది దొరికింది. అందులో ఉండేవాడిని. ఆ ప్రక్కన ఇంకో ఇద్దరు ఉంటూండేవారు. ఒకయువకుడూ, ఒక యువతీ. నేను వెళ్ళిన కొద్దిరోజుల కామె నొకసారి చూశాను—ఎందుకో మనస్సు గుర్తుకోసం బాధపడసాగింది...ఎక్కడో ఆమెనిచూశా నింతనుముందు...

పగలంతా అడవిలో తిరిగి, సాయంత్రం భోజనంచేసి గదికి వచ్చేవాడిని. కనుచూపుమేరలో మానవులు లేనిచోట్లలో గడిపేవాడిని. రాత్రి ఏదో నవల చదివిచదివి పడుకునేవాడిని. మధ్యమధ్య నిద్రిస్తోన్న నా మనస్సు లేచి కూర్చుని అడిగేది... "ఆమె నెక్కడ చూశావ్?" అని. జవాబుకోసం తహతహలాడేవాడిని. *Sub-Consciousness* లోకి జారిన ఆ జవాబు వచ్చేది కాదు.

ఆ సాయంత్రం వర్షం పడసాగింది. వేసవిలో వర్షాలు చింతపల్లికి క్రొత్తి ఏమీ కాదు. మూడువేల అడుగుల ఎత్తునఉన్న అక్కడ శీతోష్ణస్థితే అది.

తగ్గాక భోజనానికి వెళ్దామని అనుకున్నాను. ఎనిమిదయేదాకా అలా కురుస్తూనే ఉంది. వాటర్ కోటు తెచ్చుకోలేదు. గొడుగులో వెడితే తడుస్తాను. నిప్పు వెలిగించి పనిమనిషి ఎప్పుడో జారుకున్నాడు.

ఆలోచిస్తూండగా అతను తలుపుతట్టుతూ పిలిచాడు..."మాష్టారూ!" అంటూ.

లోనికిరాగానే, "ఈపూట హోటల్‌కి వెళ్ళకండి. మా ఇంట్లో భోజనం చేద్దురుగాని. రండి" అన్నాడు...పాత మిత్రుడల్లే మాట్లాడాడు.

కేవలం మర్యాదకోసం వద్దన్నాను. చివరికి వెళ్ళక తప్పలేదు. ఆమె వడ్డిస్తోంది. వాళ్ళిద్దరూ అన్నా, చెల్లెళ్లని తెలిసింది. వారి వివరాలన్నీ అడిగాను. నాకు సంబంధంలేని ఊరు వాళ్ళది.

కాని, ఆమె ముఖం చూసినకొద్దీ ఎక్కడో చూచాననేవిషయం ఇంకా స్ఫుటంగా జ్ఞప్తికి వస్తోంది... కాని ఎక్కడ?

అయితే, ఆమెకళ్ళు దుఃఖంతో బరువెక్కాయనీ, ఆమె ముఖాన్ని బొట్టులేదనీ గ్రహించాక నా ఆలోచనలు సాగలేదు.

* * *

రామారావూ నేనూ స్నేహితులం అవడానికి చాలాకాలం పట్టలేదు. అతను వయస్సుకి నాకంటె చాలా చిన్నవాడు; కాని మంచిభావాలున్న మనిషి. అక్కడ ఏదో ఆఫీసులో పనిచేస్తున్నాడు.

అతని సంభాషణనిబట్టి ఒక్క సంగతిమాత్రం తెల్సుకున్నాను: ఆమె భర్త ఈమధ్యనే పోయాడని.

అనుదినమూ నేనూ అతనూ షికారు పోయే వాళ్ళం. ఆరోజు ఆమెనీ రమ్మన్నాడు. మొదట రానన్నది. తరవాత బయలుదేరింది.

ముగ్గురమూ కొంతదూరం నడిచి ఓచోట కూర్చున్నాము. ఆమె దూరంగా కనిపిస్తూన్న కొండలవైపు తదేకంగా చూస్తూన్నది. రామారావు నెమ్మదిగా సంభాషణలోకి దిగకుండా తలవంచుకుని గీతలు గీస్తున్నాడు. ఆ మహాప్రశాంత ప్రకృతిసౌందర్యంలో, మెదడెన్నో పరుగులు వేస్తున్నది. ఆమె కంత దుఃఖం ఎందుకు వచ్చిందీ అని ఆలోచిస్తున్నాను నేను.

ఉన్నతమైనచోటునించి కనపడాల్సినట్లు కనిపిస్తున్నాయి దూరంగా కొండలు. స్వేచ్ఛగా ఎగురుతూ సంతోషంగా అరుస్తున్నయ్ పక్షులు.

"ఏమిటె శ్యామలా ఆలోచిస్తున్నావ్?" అన్నాడు రామారావు. శ్యామల మాటలాడలేదు. ఒకసారి ఆమె కళ్లెర్రబడ్డాయేమో ననుకున్నాను.

మరి కొద్దినిముషాలు నిశ్శబ్దంగా గడిచాయి. ఎందుకో, కాలంలో ప్రయాణంచేస్తూన్నట్లు అనిపిస్తూంది. ఎవరిముట్టుకు వాళ్ళం ఆలోచనలో పడ్డాము.

"చాలా ప్రశాంతంగా ఉంది కదూ?"

రామారావు మొదలు పెట్టాడు. "ఔను. చాలా" అన్నాను.

"ఈ ప్రకృతినంతటినీ మనంమాత్రం అనుభవిస్తున్నాం... పెద్దపెద్ద పట్టణాలలో దుమ్ములో ధూళిలో నలిగి మనుష్యులు..."

"మనంచేసిన పుణ్యం"అన్నాను.

శ్యామల తలదించకుండా దూరాన శిఖరాలనీ, మేఘాలనీ పరికిస్తూన్నది. ఆమెని మాటలాడించాలని ప్రయత్నిస్తూ రామారావు: "ఏమమ్మా... ఏమిటాలోచిస్తున్నావు అంత తీక్ష్ణంగా?" అన్నాడు.

"ఏం లేదన్నయ్యా... నామాటే నే నాలోచించుకుంటున్నాను. పార్వతి ఏంచేస్తూంటుందా... అని" అన్నదామె.

"నీకా ఆలోచనతప్పిస్తే ఇంకేమీ రావా?"

"ఎలా అన్నయ్యా..."గాద్గదికంగా శ్యామల ఆగి తలవంచుకుంది. నేను మాట్లాడలేదు. ఈ వ్యవహారం రోజురోజుకీ లోతులకి వెళ్తూన్నది.

"ఆమె ఇట్లా అవడానికి కారణం...ఒకమనిషి అనిచెప్తే మీరు నమ్ముతారా?" రామారావు నాతో అన్నాడు.

"కారణమా...ఎలా?"

"అతనికీ తెలీదేమోలెండి...ఈమె క్లాస్ మేట్ పార్వతి. జరిగినకథ ఏమిటంటే, మా నాన్నగారు చనిపోతూ దీని పెళ్లి కళ్లచూడాలని పట్టుపట్టారు. దీనికి క్లాస్ మేట్ పార్వతి అనే అమ్మాయి ఉండేది. వాళ్లో సంబంధంకోసం ప్రయత్నిస్తూండగా, మాకాసంగతి తెలియక, మేమూ ఆ సంబధంకోసం ప్రయత్నించాం.

"పెళ్లికొడుకు చదువుకున్నవాడట. మమ్మల్ని ఫొటో పంపమన్నాడు మూడోరోజుకి మాసంబంధం కాక, పార్వతిని అతను ఎన్నుకున్నట్లు తెలిసింది.

"నాన్నగారికి రోజురోజుకీ ముదురుతూంది. ఆయనకోసం తొందరపడి మరో సంబంధం కుదిర్చాము... పెళ్లి అయిపోయింది.

"మరోసంవత్సరం తిరిగేసరికి అతను చనిపోయాడు...ఈమె ఇలా...

నదిలో వేగంగా ప్రయాణిస్తూ ఏదో కొండకి తగిలి ఢీకొనడానికి తొందరపడే పడవలా నామనస్సు గింజుకొంటూంది.

"దీనిలో ఇతరుల ప్రమేయం ఏం ఉందండీ?" అన్నాను.

అతను పొడిగా నవ్వాడు: "అక్కడే (*Tragedy*) అంతా ఉంది...ఆ మొదటి పెళ్లికొడుకేం చేశాడో తెలుసా? ఒక స్నేహితుణ్ని ఆ రెండు ఫొటోలలోనూ తన కొకటి ఎన్నమన్నాడు. అతను పార్వతిని ఎన్నాడు...మానవ మాత్రులం గదా! అత నే స్వయంగా ఎన్నుకుని ఉంటే శ్యామల నే ఎంచుకొనేవాడేమో...ఈ పర్యవసానం రాకపోవునేమో నని అనుకుంటూంటాము..."

నాతల తిరుగుతోంది. ఒక్కసారి శ్యామల కళ్ళలోకి చూశాను. అవి నీళ్ళతో నిండి, ఏవో శాపాలనిస్తూన్నట్లు కనిపించాయి. ఒక్కసారి ముఖం కప్పుకుని ఆమె వెక్కి వెక్కి ఏడ్వసాగింది.

నా జ్ఞానం, నా విశ్రాంతి, నా అహంకారం, నా సౌందర్య పరిశీలన...అన్నీ ప్రచండమారుతంలో ఎగిరి రాళ్ళకి ఢీకొంటున్నాయ్. వెయ్యినోళ్ళతో శ్యామల నన్ను శపిస్తున్నది.

ముఖంనిండా చెమట పోసింది. మూడేళ్ళ క్రిందట నా చేతిలోని ఫొటోలని కాగితాలుగా చూశాను; అంతే. వాటివెనుక రక్తమాంసంతో కూడిన మనుష్యులున్నారని నే నెన్నడూ అనుకోలేదు. ఈ నిముషంలో ఈ శోకదేవత నా అజ్ఞానాన్ని బయట పెట్టింది.

"ఎందుకండీ అలా ఉన్నారు?...అని అడిగాడు రామారావు. మెత్తని మనస్సనుకుని ఉంటాడు ... "ఎవరికర్మ కెవరు బాధ్యులు చెప్పండి! ఏం చెయ్యగలం?" అన్నాడు.

"కాదులెండి...ఈ విషాదాంతానికి నాంది వేసిన మహానుభావుణ్ని నే"నని ఎట్లా చెప్పడం? మనస్సు దుర్బలంగా ఉండడంమూలాన్నే ఇంత నీచమైనపనులనికూడా చేయించగలదు మనిషి చేత... ఆ దౌర్బల్యంలో అంత బలం ఉంది.

"అతని స్నేహితుడూ ఇంత దారుణమైనఫలితాలుంటాయని ఏమాత్రం అనుకోగలిగినా, అలాటి సహాయం చేశేవాడు కాదేమో" నన్నాను.

"అది నిజమే లెండి...కాని మాకేమనిపిస్తుంది? అతనిమూలంగానే ఇదంతా జరిగిందని కదా?... కష్టంలో ఉన్నవాళ్ళకి దానికి ఒక కారకుణ్ని ఊహించుకోవడమూ కొంత ఉపశమనమేకదూ!"

ఔను......అంతమాత్రాన ఆగితే అదృష్టవంతుణ్ణే!

"ఇంతకీ ఆ స్నేహితు డెవరో తెల్సునా?" ఉండలేక అడిగాను.

"ఎవరైతేనేం లెండి... తెల్సుకోవలసిన అవసరంమాత్రం ఏముంది? అతనిమీద పగ తీర్చుకుంటే మాకేం ఒరుగుతుంది?"

కొంచెం చీకటి పడుతూంది. నా మనస్సులో పూర్తిగా చీకటి పడ్డది. ఇంటికిపోడానికి లేచాం.

ఆరాత్రి అన్నం సయించలేదు. ఉదయం బెడ్డింగ్ సర్దాను.

* * *

శ్రీపతిని ఒకసారి చూడాలని చాలాకాలం నించి అనుకుంటున్నాను. ఈ సంఘటన జరిగాక వాడిని చూసే ఉబలాటం ఎక్కువైంది.

వాడప్పుడు ఖరగ్‌పూర్ లో పని చేస్తున్నాడు— రైల్వేలో. అక్కడికని బయలుదేరాను.

ముందు ఉత్తరం వ్రాశాను.—ఇల్లెక్కడో వ్రాయమని. జవాబుగా టెలిగ్రాం ఇచ్చాడు.

ఆ అడ్రస్‌నిబట్టి వెళ్లాను.

తలుపుతీసి పార్వతి తెల్లబోయి నిలువబడింది. అప్పటి కాంతీ, సొగసూ ఆమె కళ్ళలో కనపడక, నేను ఆశ్చర్యంగా చూడసాగాను.

"రండి" అంది పార్వతి. లోపలికి వెళ్లాను. ఒకగది నాకోసం ఉంచారు. స్నానంచేసి బట్టలు మార్చుకుని అందులో కూర్చున్నాను. పార్వతి బిస్కట్లూ, టీ పట్టుకొచ్చి, "ఆయన సాయంత్రం దాకా రారు. విశ్రాంతి తీసుకోండి" అన్నది.

"నేను బిస్కట్లు తినడంలేదు. టీ ఉంచండి" అన్నాను.

"ఆయన అట్లా చెప్పారు...కొంచెం తినరూ? ...నామీద మళ్ళా ఆయన కోపగిస్తారు. నేను ఇవ్వలేదనుకుంటారు"

ఆమె ఆదరాన్ని సుళువుగా కాదనలేక పోయాను.

"మరి—నన్ను 'మీరు' అనకండి"

నేను చేసిన పొరపాటుని గ్రహించుకున్నాను. నా ధవళవర్ణపు కేశాలు గౌరవాన్ని పొందుతున్నాయ్!

టీ త్రాగి పడుకున్నాను. సాయంత్రం లేచే సరికి శ్రీపతి గొంతుక వినిపిస్తోంది.

"నువ్వు వట్టి మృగానివి...ఆయన మనకి తండ్రివంటివాడు. ఒక్క రాత్రి పనుండం టే అలా అవుతావేం?"

పార్వతిదే అనుకుంటాను...బాధగా, గాద్గదికంగా, ఔను...అనే గొంతుక వినిపించింది.

నా కెవరో బల్లేలతో పొడుస్తూన్నట్లయింది. శ్రీపతి...ఆ యువకుడు...ఇంత పశుత్వంతో ప్రవర్తిస్తున్నాడా?

ఇంతలో శ్రీపతి. నాగదిలోకే వచ్చి, తెల్లబోయి, "లేచారా బాబాయ్! ఎన్నాళ్ళకి!" అన్నాడు.

ఆ ఆనందంలో గత క్షణాల చరిత్రని మరిచిపోయాను. ఇద్దరమూ షికారుకని బయలుదేరాము.

అనేక విషయాలని గురించి మాటలాడుకున్నాము. చివరికి వాడి సంగతి వచ్చింది.

"బాగానే వెళ్తోంది లెండి...దానికి బొత్తిగా నాగరికత లేదు. అన్నీ కల్పించుకుని బాధ పెడుతుంది. మూడేళ్ళనించీ. ఇంతే బాబాయ్...మనశ్శాంతి లేకుండా చేస్తోంది. ప్రతీ చిన్న విషయానికీ కలుగజేసుకుంటే ఎట్లా ఏడవడం చెప్పండి?"

మనస్సప్పుడే కొన్ని సమ్మెటపోట్లు తింది. ఈపోట్లింక చాలా బాధాకరాలు కావేవు. అందుచేతనే వాడు చెప్పినదంతా నేను నిర్వికారంగా వింటూ ఉండి పోసాగాను.

"నువ్వు కొంచెం సర్దుకోవాలి..." అన్నాను.

వాడు పొడిగా నవ్వాడు. "మీ కన్నీ తెల్సు బాబాయ్ నన్ను గురించి—నేనంత సుళువుగా నిర్ణయానికి వస్తానా బాబాయ్?" అన్నాడు.

"నాకు తెలుసుగా..." అన్నాను.

"అన్నీ చేసి చూశాను. కాని లాభం లేక పోయింది బాబాయ్...చివరికి—తప్పని సరిగా సరిపెట్టుకున్నాను"

"నా మూలంగా నీ మనశ్శాంతి పాడైంది ఆరోజు..." కష్టంగా అంటూన్న నామాటలకి అడ్డం వచ్చి..."మీమీద నేనేమీ నింద వెయ్యడం లేదు బాబాయ్. ఇద్దరిలో మీరు మంచిపిల్లనే నాకోసం ఉద్దేశించారని నాకు తెలుసును. మానవుడు కొంత దాకా ప్రయత్నించి విధికి వదలడం తప్పదు. ఎవర్నన్నా తన దురదృష్టానికి నిందించడం మూర్ఖత్వం..."

ఇంకేమీ మాటఆడ లేదు నేను.

రాత్రి *Night Duty* ఉందని శ్రీపతి వెళ్ళిపోయాడు. భోజనం చేసి ఉత్తరాలు రాస్తూ కూర్చున్నాను.

"ఇక్కడ రేడియో ఉందండీ. మీరు పెట్టుకోండి" అంది పార్వతి. "అట్లానే" అన్నాను.

కాని పాటలు వినేంత తేలికగా లేదు మనస్సు. లైటార్పి పడుకున్నాను—ఆలోచించసాగాను.

కొద్దిసేపట్లో ఎవరో—పార్వతి ఏడుస్తోందని గ్రహించాను. నా కొక్కనట్లుగా ఊరుకోలేక పోయాను.

లైటు వేసి, ఆమెని పిల్చాను. కొద్దిసేపట్లో వచ్చింది. ముఖాన దుఃఖపు చిన్నెలు కనపడనే లేదు!

"ఎందుకమ్మా ఏడుస్తున్నావ్?"

"నేనా?...లేదే!..."

"నేను విన్నాను—నిజం దాచకమ్మా. నాచేతిలో ఉండేపని చేస్తాను..."

ఆమె ఆగి ఆగి ఒక్క సారి..."ఒకసారే నా బ్రతుకంతా పాడు చేశారు. ఇంకా ఏం చేస్తారు!" అన్నది.

"నే నిట్లా ఔతుందని కలగన్నానమ్మా?... వాడు నిన్ను బాధ పెడుతున్నాడా?" సాధ్యమైనంత వరకూ తిన్న దెబ్బ దాచుకుంటూ అన్నాను.

"బాధ...రాత్రంతా ఎవరింట్లోనో పడక... నోరెత్తితే దెబ్బలు..."

ఆమె వెక్కి వెక్కి ఏడ్వసాగింది—తక్షణం వెళ్ళిపోయింది.

రాత్రంతా జాగరం చేశాను.

* * *

ఉదయం బెడ్డింగ్ సర్ది వెళ్ళటానికి బయలు దేరేను. పార్వతి గుమ్మందాకా వచ్చి నా ప్రయాణ సన్నాహం చూసి తెల్లబోయింది.

"వెళ్తున్నానమ్మా...నీ జీవితంతో ఆట ఆడినందుకు క్షమించు" అన్నాను.

"మీరు అడుగుపెడితే వట్టు...రాత్రి తొందరలో అన్న మాటలకి క్షమాపణ చెప్పుకుంటాను... కోపగించకండి" అన్నది పార్వతి తలవంచుకుని.

"మనసారా, పశ్చాత్తాపమే కాని, నీమీద కోపం ఏమీ లేదమ్మా..." అన్నాను.

"అయినా, వెళ్ళవద్దండీ...ఆయన చంపేస్తారు..."

కాళ్ళకి బంధం పడ్డది...వాడొచ్చేదాకా ఆగక తప్పింది కాదు.

కాఫీ తాగుతూంటే, పార్వతే మళ్లా రాత్రి ప్రసక్తి తెచ్చింది...వారించాను.

ఆ సాయంత్రం ఎన్నో అబద్ధాలాడి, ఇంటికి బయలుదేరాను. రైలెక్కుతూ శ్రీపతితో అతి పయత్నంమీద అనగలిగాను..."విధికి ఎలానూ వదిలిపెట్టిన నీ జీవితాన్నామె సుఖానికి కొంత వినియోగపడనీ" అని.

రైలులో కొంచెంసేపటికి నిద్ర పట్టింది.

నా గదిలో కూర్చున్నాను...రేడియో వింటున్నాను.

శ్రీపతివచ్చి కుర్చీలో కూర్చుంటూ నా చేతికి రెండు ఫొటోలని ఇచ్చి, "ఈ ఫొటోలు చూడండి బాబాయ్. ఒక అమ్మాయిని పెళ్లి చేసుకోవాలి. నా కళ్ళకంటె మీ కళ్ళని నే నెక్కువగా నమ్ముతాను. ఏ అమ్మాయి బాగుందంటారు?..." అని అడిగాడు.

రెండింటినీ పరిశీలించాను. ఒక ఫొటో ఎందు చేతనో వాడికి ఇవ్వడానికి నిశ్చయించాను...కాని, ఏదో బలీయమైన శక్తి నా చేతిని రెండో ఫొటో మీదికి పంపుతూంది. ఏదో మహాశక్తి ఆ భావాన్ని కూడా దూరంచేసి, నా చేతిని పార్వతి ఫొటో దగ్గరకి పంపింది...నవ్వుతూ దాన్నే వాడికిచ్చాను.

పెద్దగాలి వేసింది. రెండో ఫొటో కిటికీ లోంచి ఎగిరింది. నేనూ శ్రీపతీ, నవ్వుకున్నాము.

నాకు తెలివివచ్చేసరికి పొలాలూ చెట్లూ కిటికీ లోంచి వేగంగా ప్రయాణం చెయ్యడం చూశాను. అటువైపు తిరిగి మళ్లా కళ్లు మూసుకున్నాను.